

שאלה מס' 3 – תיאורטית פתוחה - הסדרי זיכיון:

להלן קטע מתוך ביאור המדיניות החשבונאית אשר נכלל בדוחותיה הכספיים לשנת 2016 של חברת אנלייט אנרגיה מתחדשת בע"מ (להלן: "החברה"), העוסקת בהקמה ותפעול של תשתיות להפקת חשמל מאנרגיה מתחדשת כגון פוטו וולטאי ורוח.

"שיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית:

המובא להלן מתייחס לשיקולי דעת קריטיים, פרט לאלו הכרוכים באומדנים, שביצעה ההנהלה בתהליך יישום המדיניות החשבונאית של החברה, ושיש להם השפעה משמעותית על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים.

הסדרי זיכיון:

לצורך הקביעה האם התקשרויות החברה בקשר עם הקמה ותפעול של מערכות פוטו וולטאיות בישראל וחוות לייצור חשמל מאנרגיית רוח באירלנד ובקרוואטיה, נכנסות לתחולת פרשנות מספר 12 (IFRIC 12) נדרשת הפעלת שיקול דעת משמעותי, לרבות בגין פרשנויות משפטיות של מערכת החוקים, הרישיונות וההסכמים בהסדרה הרלוונטית לצורך..."

בנוסף, יצוין כי לחברה פרויקטים בישראל, לתקופה של 20 שנה, במסגרתם מתחייבת הממשלה, באמצעות חברת החשמל, לרכוש את כל כמות החשמל שתיוצר על ידי המערכת הפוטו וולטאית (להלן: "התשתית"), וזאת במחיר קבוע מראש (צמוד מדד) ובכפוף לכך שבתום תקופת הזיכיון התשתית נותרת בבעלות החברה.

נדרש:

דו"י בהיבטים השונים לגביהם החברה עשויה להידרש בהפעלת שיקול דעת משמעותי בקביעת הטיפול החשבונאי הנאות לפרויקטים בישראל. יש להתייחס הן להיבט התחולה והן להיבט הטיפול העוקב. (אין לחרוג ממגבלת השורות)

פתרון:

היבט התחולה:

על מנת שהסדר ייכלל בתחולת הפרשנות IFRIC 12 ויטופל כהסדר זיכיון בדוחותיה הכספיים של החברה, עליה לבחון את כל ההיבטים הבאים:

(1) האם ההסדר הוא למתן שירות ציבורי למגזר הפרטי – בבחינה זו על החברה לבחון כי המעניק (הגוף שנותן לחברה את ההרשאה למתן השירותים במסגרת ההסדר) הוא גוף מהמגזר הציבורי והאם השירות המוענק הוא שירות ציבורי, קרי – שירות שבהעדר ההסכם היה זה מצופה מהסקטור הציבורי להעניק אותו לאזרחי המדינה. לצורך בחינה כאמור, החברה תידרש להכיר את חוקי המדינה והאזור בו תוקם ותתופעל התשתית בדגש על פרשנויות של החוקים שמסדירים את קיומו של הגוף המעניק את זיכיון ואת ההרשאה להענקת השירות על ידי החברה.

2) שליטה על השירותים – השליטה על השירותים צריכה להישאר בידי המעניק בין אם על ידי שליטה שוטפת במהלך הפרויקט ובין אם מתוקף קביעה ראשונית של השירות שיינתן בהסכם הזיכיון עצמו. על החברה לבחון האם בדרך זו או אחרת המעניק אכן שולט ב:

- a. אופי השירותים – איזה שירות יינתן, באיזה סטנדרט, תדירות, כמות וכו'.
- b. למי יינתנו השירותים - זהות מקבלי השירותים (לדוגמה – כל אזרח/ מעוטי יכולת וכו').
- c. באיזה מחיר – בין אם על ידי פיקוח עתידי ובין אם על ידי קביעת נוסחה מראש, על המעניק לשלוט על המחיר בו יוענקו השירותים שהוגדרו לקהל שהוגדר.

לצורך הבחינה כאמור, על החברה לקבל פרשנות משפטית בנוגע להסכמי הזיכיון שנחתמו עם המעניק.

3) שליטה בזכות שייר משמעותית – למעניק צריכה להישאר בסוף תקופת ההסדר זכות לשייר משמעותי מהתשתית. עם זאת, בהסדרים בהם אורך תקופת הזיכיון קרובה לאורך החיים הכלכליים של התשתית, ניתן להראות כי השייר איננו משמעותי ומכאן שעל אף שהשייר נותר בידי החברה, אין הדבר מוציא מתחולת הפרשנות.

לצורך בחינה כאמור, על החברה לקבל חוות דעת כלכלית בדבר שווי השייר הצפוי בסוף תקופת הזיכיון על מנת לקבוע כי הוא אכן איננו משמעותי. לשם כך יהיה על החברה לבסס את קביעת אורך החיים הכלכלי של התשתית וכפועל יוצא מכך לבסס בצורה מהימנה את שווי השייר בסוף תקופת הזיכיון על ידי בחינת השימוש המיטבי בו באותה עת.

היבט הטיפול העוקב:

לאחר הקביעה כי הפרויקטים הם אכן בתחולת פרשנות IFRIC 12, על החברה לקבוע מהו המודל המתאים ביותר לטיפול העוקב, מבין 3 החלופות:

- **מודל הנכס הפיננסי** – המתאים למקרים בהם המעניק מחויב להעביר לזכיון זרם תשלומים המפצה אותו בגין עלויות ההקמה והתפעול
- **מודל הנס הבלתי מוחשי** – המתאים למקרים בהם הזכיון מקבל הרשאה מהמעניק לגבות תשלומים מהמשתמשים.
- **מודל מעורב** – המתאים במקרה בו זרם התשלומים המובטחים אינם מפצים על מלוא עלויות ההקמה והזכיון גם גובה תשלומים מהמשתמשים.

במקרה המתואר יהיה על החברה להפעיל שיקול דעת על מנת להבחין האם מדובר במודל הנכס הבלתי מוחשי (שכן החברה גובה תשלומים מהמשתמשים, במקרה זה – חברת החשמל), או שמא המודל המתאים יותר הוא מודל הנכס הפיננסי, משום שהמשתמש הוא למעשה המעניק (הממשלה באמצעות חברת החשמל) והמחויבות לרכוש את כל הכמות המיוצרת למעשה מהווה נטילה של מלוא סיכון הביקוש על ידי המעניק, מה שמאפיין את מודל הנכס הפיננסי.

על מנת לבצע בחינה זו יהיה על החברה להיעזר בחוות דעת חשבונאיות ולהסתמך על פרקטיקות מקובלות והחלטות רגולטוריות שהתקבלו בסביבה בה היא פועלת ומדווחת, כמו – החלטות חשבונאיות/ פניות מקדמיות של רשות ניירות ערך בישראל.